

Metodicko - pedagogické centrum v Prešove

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave

Ako sa nestratiť v živote

Príručka pre začiatočníkov

Pracovný zošit

Prešov
2008

LVC

Ako sa nestratiť v živote

Príručka pre začiatočníkov

Pracovný zošit

Majiteľom tohto zošita je:

Moja fotka

NESTÍMĽA, ALE
POJDEM - POTRE-
BUJEM NAJST
TROCHA KLÚDU...

S NAŠIMI ŠÍPKAMI
NAJDETE VŠETKO,
HĽADATE - STAČÍ
KAM VAM UKAŽU

čachne šipky
s.r.o.

A HOJ, BOLA SI SI UŽ
KUPIŤ ZA'ZRACNÚ
ŠÍPKU? FAKT SA
TO OPLATI!

MĽASK
MĽASK
MĽASK

Autorky ©

Eva Farkašová
Monika Gregussová
Bronislava Kundrátová
Daniela Kováčiková
Elena Lisá

Lektori

PaedDr. Zuzana Kadlečíková, PhD.
Mgr. Mária Olšanská

Grafický dizajn a zostavenie

Monika Gregussová

Ilustrácie ©

Alžbeta Hülmanová

Vydal ©

Metodicko—pedagogické centrum v Prešove
Tarasa Ševčenka 11
080 20 Prešov

Výskumný ústav detskej psychológie
a patopsychológie
Trnavská cesta 112
821 02 Bratislava

Tlač
JE TAKÁ
SUPER!

OH NIE! AKO MU
TO LEN VY-
SVETLÍM?

A
EST
STE
RA

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené

Text neprešiel jazykovou úpravou

ISBN 978-80-8045-518-7

Obsah

I. Komunikácia

I.1 O rozhovoroch	4
I.2 Rozhovor bez slov	7
I.3 Riešenie sporov	9
I.4 Ja a skupina	11

II. Ja – sebapoznávanie

II.1 Aký som	13
II.2 Aký budem	17

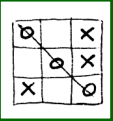

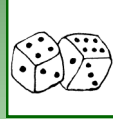

III. Rodina, láska, sexualita

III.1 Rodina	22
III.2 Láska	29
III.3 Sexualita	34

IV. Ja a spoločnosť

IV.1 Miesto, kde žijem	40
IV.2 O práci	44
IV.3 Doklady, úrady	48

Čo znamenajú obrázky:

	zamysli sa		vylúšti		doplň, dopíš		porozprávaj sa
	zasmej sa		zapamätaj si		vytvor		zahraj sa
	prečítaj si		zakružkuj, podčiarkni		pospájaj		

1.1

O rozhovoroch

Čo je komunikácia?

Vieš, čo znamená slovo **komunikácia**? S čím všetkým sa to slovo spája? Zakrúžkuj z predložených možností. Ak vieš, vymysli a dopiš ďalšie slová.

A ak máš chuť, do rámčeka nakresli všetko, čo sa podľa teba spája s komunikáciou.

telefón láska rádio pozdrav

informácia oči tajomstvo

gestá postoj rozhovor vtip nadávanie

pomoc starostlivosť ruky tvár

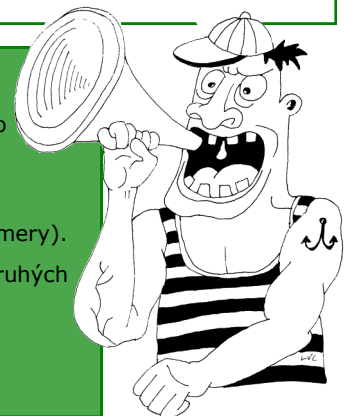
počúvanie riešenie učenie sa

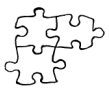
oblečenie poďakovanie

Vieš, prečo komunikujeme?

- Chceme sa viac dozvedieť o sebe, o druhých, o svete okolo nás.
- Chceme niečo vyriešiť.
- Chceme sa o niečo podeliť s inými (informácie, zážitky, zábery).
- Chceme mať účasť na poznatkoch, zážitkoch, plánoch druhých ľudí.
- Chceme presvedčiť alebo ovplyvniť druhých ľudí.
- Chceme sa zabaviť a potešiť.

Kde a ako sa rozprávame

Možno si si všimol, že v rôznych situáciách komunikujeme rôzne. Podľa toho s kým a kedy sa rozprávame, používame iné slová, inakšie sa tvárime, inakšie sa obliekame, používame iné gestá. Pozri si nasledujúce obrázky, ktoré znázorňujú rôzne situácie, s ktorými si sa už určite stretol.

Ku každému obrázku prirad' rozhovor, ktorý sa mohol v tej ktorej situácii odohrať.

Otec?
Nóó, čo je?
Oco, počúvaj ma. Chcem ti niečo povedať. Vieš, čo sa mi stalo...
Teraz daj pokoj, nevidíš, že čítam noviny?!

Dobry deň všetci. Dnes musíme vyriešiť jeden problém.
Dobry deň, ahoj, dobry deň. Aký problém? O čo ide?
Musíme vyriešiť..... Počúvam vaše nápady.
Máme o tom málo informácií. Je to niečo nové. Toto sme ešte neriešili.
Dobre, najprv vám to teda vysvetlím. Ak niečomu nerozumiete, pýtajte sa.

Čaute chalani. Čo robíte?
Čau, no konečne si už doliezol. Je tu nuda.
Počúvajte, podme hrať fucik. No určite, to je dobrá haluz.
Nekecajte a podte, Fero má novú loptu a chýbajú nám ešte dvaja do partie.

Ahoj, Zuzka. Máš super vlasy.
Ahoj. Sestra mi ich zafarbila.
Zuzi, išla by si dnes so mnou na didžinu?

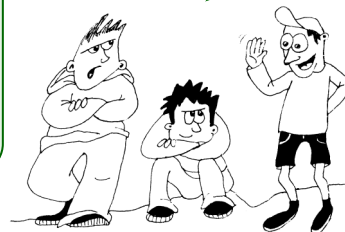
Ďalší prosím!
Dobry deň.
Dobry deň. Čo môžeme pre vás urobiť?
Potrebujem si vybaviť nejaké peniaze. Akože že nepracujem a chcem tie dávky.
A máte vyplnenú žiadosť? Máte ju potvrdenú?
Nie.
Takže najprv si vypíšte to a to...
Ďakujem, že ste mi poradili.

No konečne si došiel.
Čo je, čo zasa chceš?
Doniesol si už konečne nejaké peniaze? Nemám za čo nakúpiť.
Peniaze, peniaze. Nič iné od teba nepočujem. Daj mi s tým už pokoj.

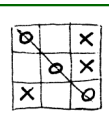

Ahoj.
Čau. Kde si bola včera?
Bola som chorá. Čo ste sa včera učili na matike?
Takú blbosť, že rovnice.

Dobry deň, podte ďalej.
Dobry deň, pán doktor.
Tak čo vás trápi? Bolí vás niečo?
Áno, už niekoľko dní mám teplotu a stále kašlem.

Jej, ahoj.
Čau, máš super motorku.
Bracho mi požičal. Vieš, aká sranda sa mi stala, keď som ju chcela nakopnúť?

Pozdravy

V ktorej situácii, v ktorom rozhovore išlo o zábavu, vyriešenie problému, ovplyvňovanie druhých alebo o informovanie? Líšili sa rozhovory v niečom?

Všimol si si, že na začiatku rozhovorov sa vždy niečo opakovalo? Áno, bol to pozdrav.

Určite poznáš veľa pozdravov. Napíš ich do rámčeka.

Príslovia

Vieš vysvetliť tieto príslovia? Súvisia s komunikáciou? Dokážeš ich „zahrať“?

Jedným uchom dnu – druhým von.

Oči sú zrkadlom duše.

Jazyk nemá kosti, no vie zbúrať mosty.

Nech sa vypočuje aj druhá strana.

Klamárovi neveríme, aj keby mal pravdu.

Každý vták spieva, ako mu zobák narástol.

Čo na srdci, to na jazyku.

Na jazyku med, a v srdci jed.

Mnoho kriku pre nič.

Hovoriť je striebro, mlčať je zlato.

Aká otázka, taká odpoveď.

Vtáka poznáš po perí, človeka po reči.

Keď sa chceš dozvedieť o komunikácii ešte viac, zahraj si tieto hry:

Interview
Počúvanie
Skresľovanie informácií
Komunikácia s prekážkami
Hranie rolí
Zoznámte sa niekým
Niečo príjemné
Hovoriť adresne
Povedz to priamo

Rada na záver

Nikdy nezabudni na pozdrav!

1.2

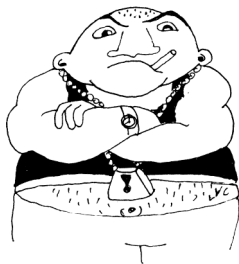
Rozhovor bez slov

Čo je neverbálna komunikácia?

Pozri sa na obrázky. Aj keď nevieme, čo si títo ľudia myslia alebo hovoria, môžeme sa dovtípiť – podľa výrazu tváre, podľa očí, podľa toho, čo robia s rukami alebo podľa toho, ako stoja alebo ako ďaleko sú od seba. Vieš, ako to nazývame?

Je to **mimoslovná alebo neverbálna komunikácia**.

Podoby rozhovoru bez slov

Neverbálna komunikácia má celý rad rozličných podôb. Zakrúžkuj ich.

Malé deti „rozprávajú“

Máš doma malého brata alebo sestru, ktorí ešte nevedia rozprávať? Určite si si ale všimol, že im rozumieš aj bez slov. Je známe, že náš neverbálny prejav je veľavravnejší ako to, čo povieme ústne. Úsmev alebo milé gestá sa dajú natrénovať, ale aj bez toho dokážeme rozpoznať a rozlíšiť nacvičený úsmev predavača od láskavého úsmevu našej mamy.

Neverbálne signály nesú veľké množstvo informácií. Niekedy na ne reagujeme bez toho, že by sme si ich uvedomili. Inokedy zostávame voči nim celkom nevšímaví. Ešte horšie je, ak si mimoslovné signály vysvetľujeme nesprávne, čo môže viesť až ku konfliktu.

gestá rúk		rozhovor
	dotyk	
oblečenie		krik
	šepkanie	
pohľad očí		priestorové správanie
	držanie tela	účes
telefón		výraz tváre
	vysvetľovanie	
mimoslovné hlasové prejavy		pach
		telesný vzhľad

1.2 Rozhovor bez slov

Čo hovoria naše gestá

Pozri si nasledovné obrázky. Všetci ľudia na nich majú ruky zdvihnuté hore, ale vždy to znamená alebo vyjadruje niečo iné. Pospájaj obrázky s vetami (výrokmi). Ktoré gestá znamenajú niečo dobré (pozitívne) a ktoré vyjadrujú niečo zlé (negatívne)?

Dúfam, že sa čoskoro uvidíme.

Hurá, vyhrali sme!

Je mi ľúto, ale odchádzam.

Som jednička!
Som dobrý!
Podarilo sa mi to!

Stop, dajte mi už pokoj!

Ja to tak nenechám!

Do boja!
Na nich!

Tešíme sa spolu s vami.

Existuje veľa hier, vďaka ktorým sa naučíš viac o neverbálnej komunikácii. Naučíš sa niečo o sebe, ale hlavne vnímať a chápať druhých. Zahraj si:

Stretnutie
Hru na vnímanie blízkosti
Intímnu zónu
Strážcov zaslúbenej zeme
Pantomímu
Aké máme ruky
Teraz som
Kde teraz sme
Dotyky
Prácu s hranicami
alebo
Skupinových mímov

1.3

Riešenie sporov

Príbeh o konflikte

Deviatci Juraj a Tomáš mali konflikt a dohodli sa, že si ho vyriešia po škole na ihrisku. Tomáš na dohodnuté miesto neprišiel a Juraj sa rozhodol, že si ho podá na druhý deň. Počkal si ho aj s partiou a vyzval ho na bitku. Ledva si Tomáš stihol dať dolu bundu, dostal jeden úder za druhým. Skončil s vážnymi poraneniami oka a zlomeninou ruky. Ďalší spolužiak Peter bitku nahrával na mobil a spracoval na video. Na videu bolo vidno, že okolostojaci spolužiaci bitku brali ako samozrejmosť. Ticho sa prizerali a pofajčievali a zjavne sa dobre bavili.

A ako to dopadlo? Polícia obvinila Juraja z ublíženia na zdraví a výtržníctva. Útočník už mal 15 rokov, a teda aj trestnoprávnu zodpovednosť. Peter, ktorý bitku nahrával na mobil sa podľa vyšetrovateľov nedopustil trestného činu, keď z bitky urobil záznam.

Vieš, čo je to konflikt?

Zakrúžkuj slová, ktoré podľa teba súvisia so slovom konflikt.

Vieš, čo je to agresivita?

Zakrúžkuj slová, ktoré podľa teba súvisia so slovom agresivita.

riešenie	mať vždy pravdu	hádky
sila	obeť	spor
presadiť sa		iné názory
bitka	dohoda	rozhovor
ústupok	krik	strkanie
zlosť	násilie	
ustúpiť	facka	moc
		súhlas

nadávanie	hádky	ničenie
	vyhrážanie	bitka
násilie		spor
	strkanie	hnev
šikanovanie		
zlosť	moc	
rozhovor		
	ponížovanie	

Ktoré zakrúžkované slová sa ti opakovali?

Bol si už svedkom bitky? Kto sa v príbehu správal horšie: Juraj, ktorý vyvolal bitku, Peter, ktorý to nahrával alebo spolužiaci, ktorí sa na tom zabávali?

Čo sa dá urobiť proti násiliu?

Vyznač niekoľko riešení, ktoré sa ti najviac pozdávajú.

Postaviť na každý roh ulice policajta.

Prísne trestať tých, ktorí sa násilia dopúšťajú.

Pomôcť v bitke tomu slabšiemu.

Zakázať agresívne a bojové filmy.

Nepliesť sa do žiadnej bitky a radšej odísť.

Upozorniť na násilie dospelého.

Vždy pomôcť v bitke iba môjmu kamarátovi.

Konflikty sa dajú riešiť aj inak ako bitkou a násilím.

Zahraj si so spolužiakmi niekoľko hier, napr. Urovanie konfliktu nezúčastnenou stranou Klient – konzultant Vytváranie konsenzu alebo Konfrontácia

Potom si vyber, aký typ riešenia konfliktu vyhovuje tebe.

Čo je ľahšie, pobiť sa alebo konflikt riešiť inak?

1.3 Riešenie sporov

Prejavy násilia

Ktoré obrázky podľa teba znázorňujú agresivitu?

Prečo? Vyber si a podčiarkni:

lebo majú v rukách zbraň
pretože sa tvária zlostne
pretože ich je veľa
pretože sa tak tvária
pretože sa zatínajú päsťe
niečo sa nič

Príslovia

Poznáš tieto príslovia? Väčšinou sú o násilí a agresivite. Sú niektoré z nich pre teba poučné?

ČLOVEK ČLOVEKU VLKOM.

Keď sa dvaja bijú, tretí má osoh.

Kto seje vietor, zožne búrku.

KTO DRUHÉMU JAMU KOPE,
SÁM DO NEJ SPADNE.

OKO ZA OKO, ZUB ZA ZUB.

**Čo zaseješ,
to budeš žať.**

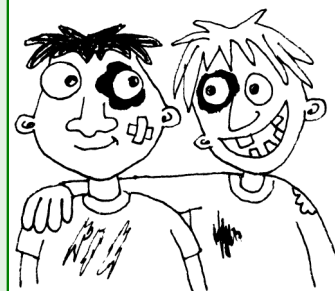
KTO CHCE PSA BIŤ,
PALICU SI NÁJDE.

Pes, ktorý breše, nehryzie.

Rada na záver

**Pozor, keď pri bitke
niekomu ublížiš a máš
už 14 rokov,
môžeš byť
trestne stíhaný!**

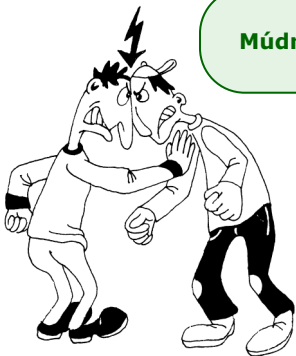
1.4

Ja a skupina

Príbeh o deviatakoch v predchádzajúcej časti nie je len o násilí, ale aj o tom, ako sa správame v skupine rovesníkov. Nikto zo spolužiakov nezasiahol proti násiliu, všetci sa tvárili, že sa ich to netýka a zabávali sa na tom. Možno niektorý z nich mal iný názor, ale radšej mlčal, ako by sa mal postaviť proti vlastnej partii. Vo vašom veku je bežné, že názory kamarátov z partie najviac ovplyvňujú vaše správanie, postoje a názory. Ale je to vždy správne?

Ktoré príslovia hovoria o správaní partie spolužiakov?

Múdrejší ustúpi.

V jednote je sila.

Jedna prašivá ovca
nakazí celú čriedu.

Správajú sa ako stádo oviec.

Kto chce s vlkami žiť,
musí s nimi vyť.

Kto mlčí, ten svedčí.

Keď sa chceš
o správaní
v skupine dozvedieť
niečo viac, zahrajte
sa niekoľko hier, napr.:

Rozhorčenie/ocenenie
Konfrontácia
Hovoriť adresne
Povedz to priamo
Umenie povedať „nie“
Vydržať nátlak skupiny
Byť iný
Päť proti jednému

Prečo je skupina silná?

Postavil si sa proti skupine?
Vieš povedať nahlas svoj názor?

Čo si myslíš o výroku, že „skupina nerozmýšľa“?
Kde sa lepšie cítiš, v skupine alebo osamote?
V akej situácii sa bojíš v skupine povedať „nie“?

Úvaha učiteľky na hodine fyziky:

Keby žiaci, ktorí sedia v zadných laviciach, boli tak ticho ako žiaci v stredných laviciach, ktorí si čítajú noviny, mohli by žiaci v predných laviciach ďalej nerušené spať.

Nebľaž a
pod' za
nami!

Ja tam
nechcem
ísť!

Učiteľ sa pýta Mórica: „Keby si mal sedem cukríkov a ja by som ťa o dva poprosil, koľko cukríkov by ti zostalo?“ „Sedem.“

Kto som a ako sa správam v skupine

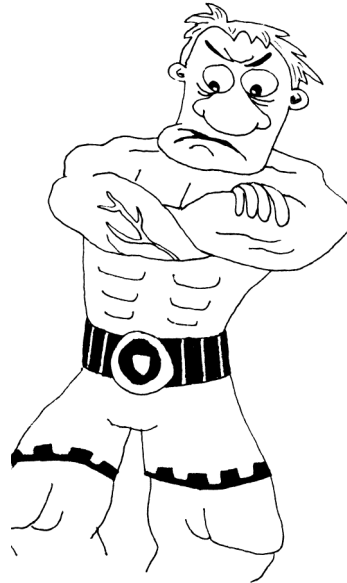
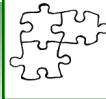
Zakrúžkuj, čo sa k tebe hodí.

Tvoje postavenie v skupine

- vodca
- pozorovateľ
- zabávač, šašo
- silák
- ochranca
- člen partie

Pospájaj, ktoré postavenie v skupine súvisí s ktorým správaním.

Tvoje správanie v skupine

- zabávam ostatných
- urobím, čo ostatní povedia
- som ticho
- vždy som proti
- pobijem sa
- rozkazujem ostatným
- poviem si svoj názor, aj keď ostatní chcú niečo iné
- pomáham
- nasledujem ostatných

Dominancia a submisivita

Počul si už slová tieto slová?

Dominancia je „nadradenosť“ a submisivita je „podriadenosť“.

Vyber si z nasledujúcich možností a pospájaj ich so slovami dominancia a submisivita.

dominancia

submisivita

silá

poslúchať

žiak

učiteľ

rodičia

podriaďovať sa

rozkazovať

neodporovať

starosta

šéf

otec

dieťa

riadiť

Rada na záver

Nauč sa hovoriť za seba!

Nauč sa povedať „nie“!

11.1

Aký som

Moje dobré a zlé vlastnosti

Podčiarkni všetky vlastnosti a prejavy správania, ktoré u seba vidíš.

Moja mama ma naučila byť vytrvalým:
„Neodídeš odtiaľto, kým nezješ všetok špenát!“

samostatný	veselý	kamarátsky	trpezlivý
zodpovedný	usilovný	lenivý	pomalý
utiahnutý	opatrný	rozhodný	uvážlivý
cieľavedomý	škodoradostný	zlostný	ukecaný (veľa rozprávam)
urážlivý	sebavedomý	namyslený	pracovitý

nerád sa delím s druhými (sebecký)
rád si vymýšľam (klamanie)
mám rád pokoj od druhých
som rád, keď sa okolo mňa stále niečo deje

rád hovorím o druhých (klebetný)
rád si uťahujem z druhých
rýchlo sa nahnevám (prchký)
často som chorý, často ma niečo bolí

Porozprávaj sa s kamarátom:

- či na tebe tiež vidí vlastnosti, ktoré si označil,
- či ty pozoruješ u kamaráta vlastnosti, ktoré si on podčiarkol.

Ktoré z vlastností a prejavov, ktoré si označil, vidíte rovnako?

V čom sa vaše názory a pohľady odlišujú?

Príslovia

Vysvetli, čo znamenajú tieto príslovia a ktoré vlastnosti sa v nich objavujú.

Babka k babce,
budú kapce.

Kto nemá chlieb, je chudobný.
Kto nemá rozum, je ešte chudobnejší.

Rómske príslovie

Komu sa nelení,
tomu sa zelení.

Hlúpy, keď mlčí,
podobá sa múdremu.

Čo sa Janko nenaučí,
to sa Jano nedoučí.

Pre korunu si nechá
aj dieru do kolena vrtať.

Dvakrát meraj
a raz strihaj.

Ani krížom slamy
nepreloží.

Prirovnania

Spoj každý výrok so zvieratkom, ktoré sa k nemu hodí.

Pracovitý ako

Usilovný ako

Nešikovný ako

Drzý ako

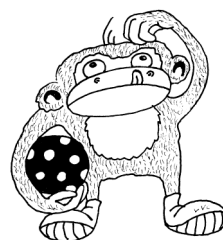
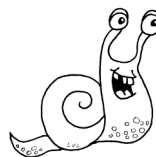
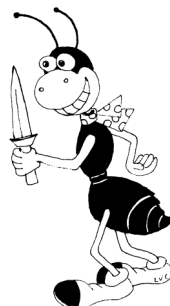
Neodbytný ako

Prefíkaný ako

Bojazlivý ako

Silný ako

Pomalý ako

Porozprávaj sa s kamarátom:

- Sú tieto výroky pravdivé?
- Podľa čoho ich ľudia vymysleli?
- Platí niečo z nich aj pre teba?
- Platí niečo z toho pre tvojho kamaráta?

Povedali múdri ľudia

Človek je jediný živočích, ktorý musí pracovať. Lebo má ruky. (Anaxagoras, upravené)

Každý človek je zámožný, ak má zdravé ruky a trochu rozumu. (T. Baťa)

Žiaci aj učitelia majú školu radi ... lebo sú tam prestávky. (E. Bass, upravené)

Od učenia ešte nikto nezomrel, ale načo riskovať. (A. Einstein)

Šanca zaklope na dvere častejšie, ako si človek myslí, ale väčšinou nikto nie je doma. (W. Rogers)

Nezabudni!

**Nikto učený z neba nespadol.
Aj majster tesár sa niekedy utne.
Komu niet rady, tomu niet pomoci.
Kto vydrží, ten vyhrá.
Svetská sláva, poľná tráva.
Kto si čo zaseje, to bude žať.**

V preplnenej električke, kde všetci chlapi sedia a všetky ženy stoja, cestujúci sa pýta svojho sediaceho priateľa, ktorý má zavreté oči, ako keby spal: „Bolí ťa hlava?“

„Nie, ale nemôžem sa dívať, ako tie chuderky ženy musia stáť!“

„Tak čo, Tomáš, aké bude vysvedčenie?“

„No, otec, hlavne, že sme zdraví.“

11.1 Aký som

Nemám rád, keď spolužiak...
Zakrúžkuj to, čo považuješ za najväčšie problémy.

nadáva	„opláca“ druhým
skáče mi do reči	klame učiteľovi
klame spolužiakovi	berie moje veci bez dovoľenia
chce mať vždy pravdu	na hodinách stále vykrikuje
bije sa	pýta si odo mňa peniaze
vysmieva sa mi	vysmieva sa inému

Porozprávaj sa s kamarátom:

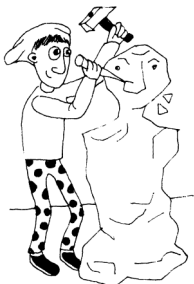
- Ako sa zachoval on?
- Máte rovnaký názor na spôsob riešenia?
- Ako by to bolo najlepšie riešiť?

Zahrajte s kamarátom scénu o riešení témy, na ktorej ste sa dohodli.

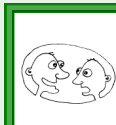
Čo vtedy urobím? Ako som sa zachoval, keď sa to stalo?

Dôležité pre život
Zakrúžkuj vlastnosti, prejavy a správanie, ktoré považuješ za dôležité pre svoj život.

cieľavedomosť	byť obľúbený	odvaha	samostatnosť
byť vzdelaný	samostatnosť	pomáhať druhým	rozhodnosť
pracovitosť	trpezlivosť	byť zručný (vedieť niečo dobre robiť)	byť uznávaný
byť užitočný	vytrvalosť	chápať druhých	
vedieť spolupracovať	byť šikovný	byť slušný k druhým	
byť slávny	zodpovednosť	byť veselý	
usilovnosť	užívať si		

Porovnaj tvoj a kamarátov výber. Porozprávajte sa o tom, čo kto z vás považuje za dôležité a prečo. Kde a ako môžeš uplatniť označené vlastnosti a správanie?

11.2

Aký budem

Čo treba urobiť, aby som...?

bol zdravý

aby ma druhí
mali radi

mal dobrú
prácu

bol užitočný

bol spokojný

bol bohatý

mal veľa
kamarátov

nebol
hladný

veľa vedel

dobre sa
učil

bol šťastný

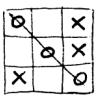
mal pekné a moderné
oblečenie

Porozprávaj sa s
kamarátom alebo
v skupine:

- Ako si predstavujete svoju budúcnosť?
- Ktoré hodnoty sú pre teba dôležité?
- Sú vaše prania podobné?

Učiteľka sa pýta: „Jožko, čím by si chcel byť?“
„Hracím automatom.“
„A prečo?“
„Lebo nič nerobí, iba berie peniaze.“

Môj ideál

Kto zo známych ľudí ťa najviac zaujal? (Môžeš vybrať aj viacerých.)

HEREC:

SPEVÁK:

HUDOBNÍK (ČLEN
HUDOBNEJ SKUPINY):

SPEVÁČKA:

HEREČKA:

ÚČINKUJÚCI
V REALITY SHOW:

PRÍBUZNÝ:

NIEKTO Z MÔJHO OKOLIA
(UČITEĽ, UČITEĽKA, OTEC, MAMA):

INÝ ČLOVEK:

Porozprávaj sa
s kamarátom:

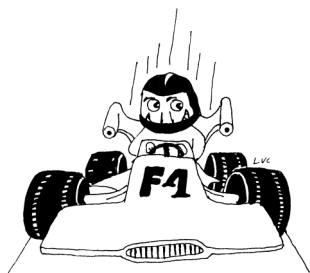
- Čo ťa na tomto človeku zaujalo (výzor, vlastnosti, to, čo robia)?
- V čom by si chcel byť ako on/ona?
- Ako sa k tomu môžeš priblížiť?
- Čo by si mohol na sebe zmeniť a čo ti chýba?

11.2 Aký budem

Predstava budúcnosti

Akú úlohu by si chcel hrať vo filme? Môžeš si vymyslieť aj niečo iné.

**pretekár
na autách**

pilot

policajt

časníčka

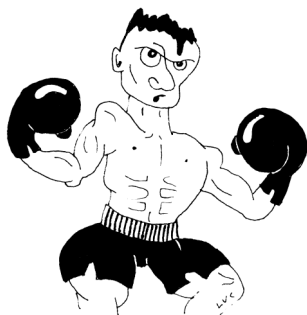
zlodej

lekárka

boxer

speváčka

mama

sudca

**pracovník
na benzínovej pumpe**

horolezec

predavačka

princezná

zlodejka

detektív

gangster

Porozprávaj sa s kamarátom alebo v menšej skupine:

riaditeľ

- Čo ťa zaujalo?
- Prečo by si to chcel skúsiť?
- Je to reálne povolanie pre teba?
- Aké vzdelanie, zručnosti alebo skúsenosti k tomu potrebuješ?
- Čo môžeš urobiť, ako to môžeš dosiahnuť?

sudkyňa

učiteľka

Porovnaj svoj výber s výberom kamaráta alebo ostatnými členmi skupiny.

11.2 Aký budem

Čarovné poklady

Ktorý dar by si si vybral? Čo by si urobil, keby si dostal tento dar?
Porovnaj svoj výber s kamarátovým výberom.

Zlatá rybka — splní ti tri prania

Mešec, potras sa! — nasype ti peniaze

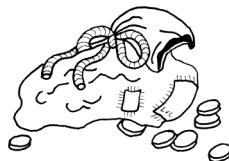
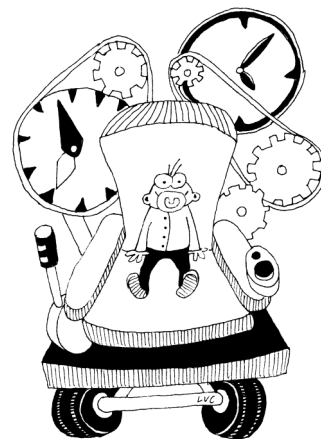
Stroj času — môžeš sa premiestniť do hoci-
jakej doby

Sedemmíľové čižmy — rýchlo prejdeš
akúkoľvek vzdialenosť

Lietajúci koberec — prenesie ťa kamkoľvek

Živá voda — môžeš ňou oživiť kohokoľvek,
kto zomrel alebo omladiť starých ľudí

Čarovný prútik — môžeš premeniť veci alebo
ľudí na hocičo podľa tvojho prania

Keby som mohol, zmenil by som...

Dopíš do riadkov.

- Na sebe:
- Na mojej rodine:
 - mama:
 - otec:
 - brat:
 - sestra:
- Na našom dome:
- Na škole:
- Na učiteľoch:

Turecký turista v
tatranskom hoteli
práši z balkóna ko-
bereg. Okolo ide
bača a volá:
„Tak čo, Aladin, neštartuje,
neštartuje?“

Popoluška dostane
tri oriešky.
Rozlúskne prvý —
prázdny. Rozlúskne
druhý — prázdny. Keď roz-
lúskne tretí, vyjde z neho
červík a povie: „Blbé, čo?“

Porozprávaj sa
s kamarátom alebo
v skupine:

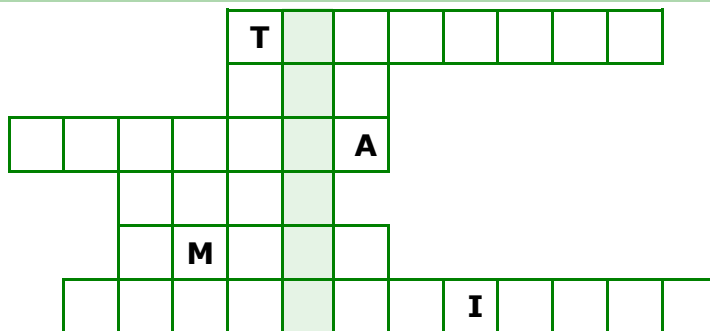
- Ktoré veci ti najviac
vadia a chcel by si, aby
sa zmenili?
- Máš s kamarátom alebo s
členmi skupiny podobné
názory a skúsenosti?

11.2 Aký budem

Doplňovačka s tajničkou

Napiš slová na správne miesto a prečítaj tajničku.

DETI

DOM

PODPORA

SPOĽAHLIVOSŤ

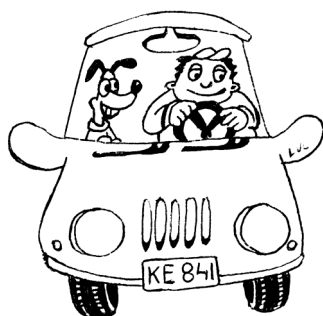
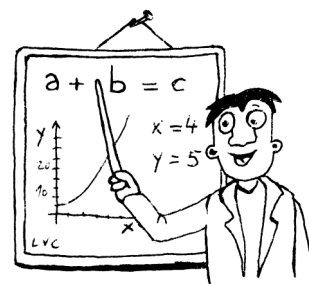
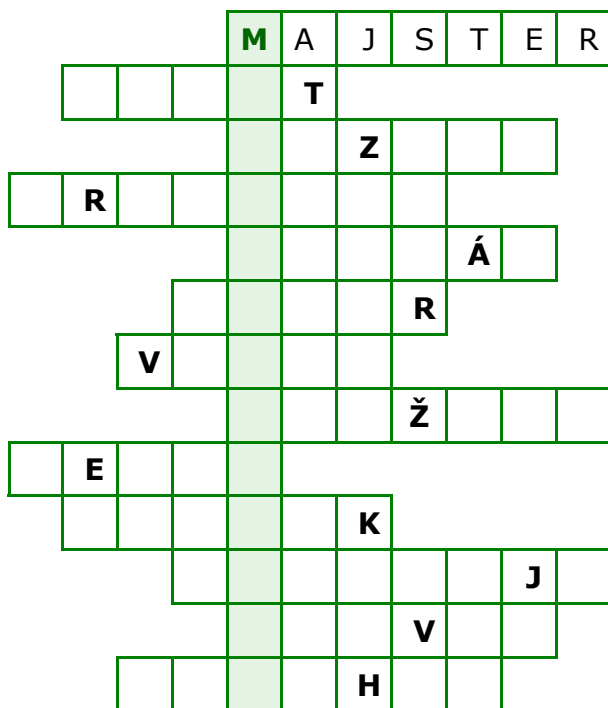
TRADÍCIA

ZMENA

Doplňovačka s tajničkou

Napiš slová na správne miesto a prečítaj tajničku.

BANKÁR

ČAŠNÍK

HEREC

JAZDEC

KUCHÁR

PILOT

POLICAJT

PREDAVAČ

SPEVÁK

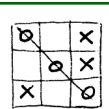
ÚDRŽBÁR

VODIČ

VÝŤAHÁR

11.2 Aký budem

Dary

Aké dary ti urobili najväčšiu radosť? Komu si ty niečo daroval? Čo to bolo? Napíš o tom do tabuľky.

Meno	Dary, ktoré som dostal		Dary, ktoré som dal	
	materiálne	nemateriálne	materiálne	nemateriálne

Rodinné výroky

Z nasledujúcich výrokov podčiarkni tie, ktoré sa (často) používajú v tvojej rodine.

Musíme vždy držať spolu.

Naši muži musia byť vždy prví.

V našej rodine nikdy neboli zlí ľudia.

My sme šikovní, len ostatní to nevidia.

Vždy sme mali smolu.

Vždy sme boli usilovní.

Všetci sa máme radi.

Peniaze treba rýchlo minúť. Budú aj ďalšie.

U nás sa nikdy nič nezmení.

Sme vždy veselí a vo všetkom nájdeme niečo dobré.

Naša rodina je niečo mimoriadne.

Naša rodina pracuje aj za iných.

Boli by sme šťastná rodina, keby (dopíš)

Vieme sa zasmiať aj sami na sebe.

.....

Štát sa musí o nás postarať.

Každý sa stará sám o seba.

Druhí nám nerozumejú.

U nás sa ženy vždy podriaďujú.

Pomáhame tým, ktorým sa darí menej ako nám.

Detský čin roka 2005 Pomoc v rodine

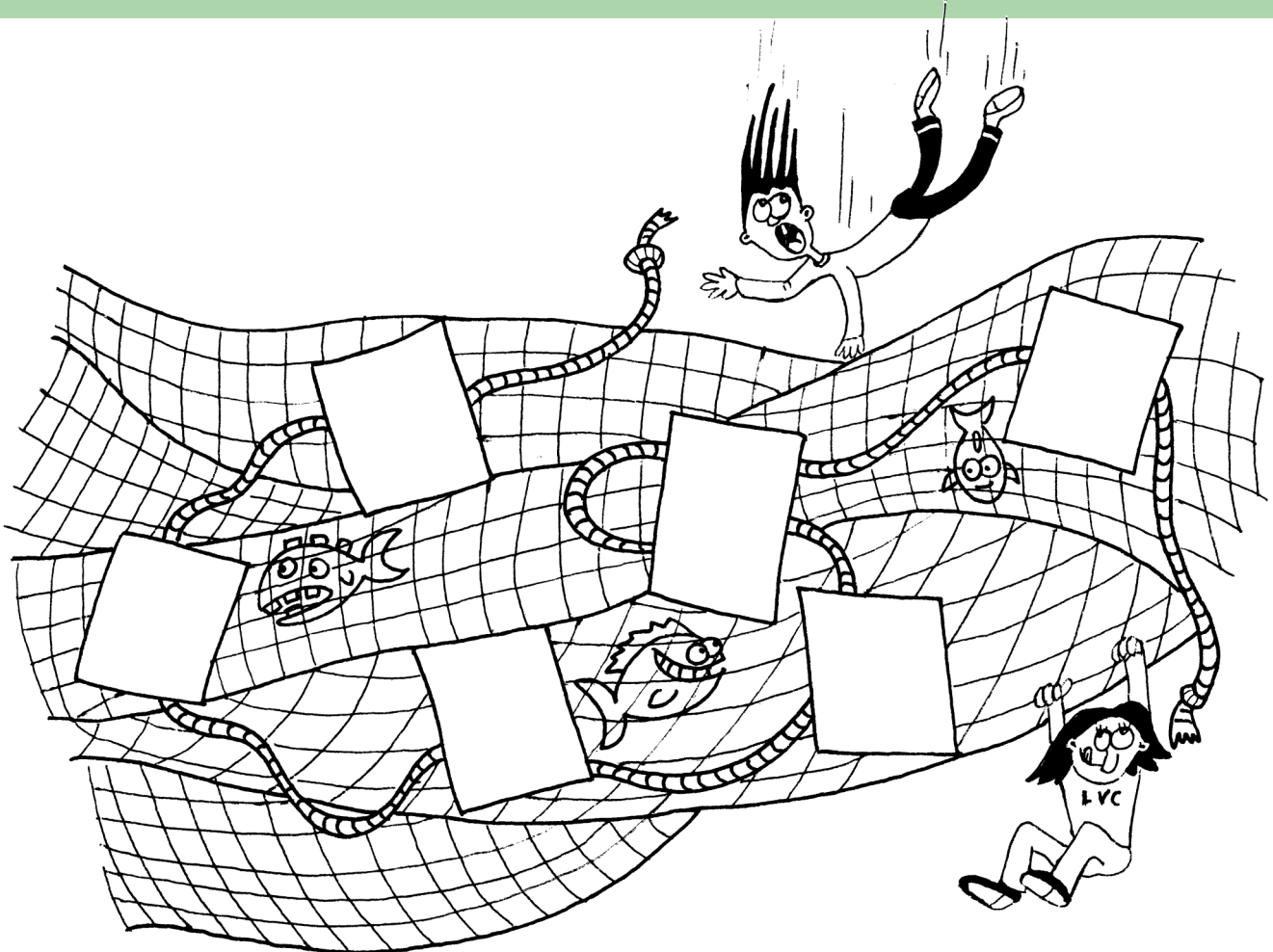
„Volám sa Vladimír. Chodím do 9. ročníka. Navštevujem špeciálnu základnú školu v Spišskej Novej Vsi. Ocko mi zomrel, keď som mal sedem rokov. Moja mama nedávno ťažko ochorela a oslepla. Starostlivosť o celú rodinu prebral môj starší brat a ja. Mojej mamke pomáhajú pri rannej a večernej hygiene. Robím jej raňajky a spolu raňajkujeme. Keď prídem domov zo školy, porozprávam jej, čo bolo nové. S bratom periem, veším a žehlím prádlo. V sobotu robím veľké upratovanie. Vysávam, utieram prach, polievam kvety, vynesiem smeti. Rád s mamkou pozerám televízne programy a potom sa o tom rozprávame. Pravidelne v nedeľu poobede chodíme na prechádzky. Mamka sa rada prechádza okolo rieky. Stretávame sa s ľuďmi a porozprávame sa. Mám mamku veľmi rád a mrzí ma, že je chorá. Preto jej veľmi rád pomáham. Keď budem zarábať, moja túžba je zaplatiť jej operáciu.“

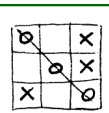
Rodina ako záchranná sieť

Čo to znamená „rodina ako záchranná sieť“ alebo „rodina ako bezpečný hrad“? Ako rozumieš týmto prirovnaniam?

Nalep sem fotky (alebo nakresli) ľudí, ktorí tvoria tvoju záchrannú sieť.

III.1 Rodina

Nedokončené vety

V tvojom živote sú rôzni ľudia a s každým ťa môže spájať niečo iného. Kto patrí do týchto nedokončených viet?

Najlepšie sa zabavím s...

Najradšej sa hrám s...

Rád dávam darčeky...

Na výlet chodím s...

Najlepšie príbehy rozpráva...

Nakupovať chodím s...

Najviac sa rozprávam s...

Chcel by som byť ako...

Pri učení mi pomáha...

Svoje tajomstvá môžem zveriť...

Keď mi je smutno, idem za...

Nebojím sa, keď som s...

Rád sa pritulím k...

Vždy ma povzbudí...

Keď sa mi niečo podarí, pochváli ma...

Keď sa chcem poradiť, idem za...

Osemsmerovka

Vtip:

„Ale deti, čo sú to za spôsoby, aby sa v škole bili spolužiaci.“

„(32 písmen + !) v osemsmerovke

Hľadaj slová v týchto smeroch:

K	O	M	U	N	I	K	Á	C	I	A	I	C	N	E	D	O	R	Ú	S	
R	A	R	E	V	Ô	D	M	Y	V	Z	O	R	N	D	E	D	K	O	G	
O	I	H	E	S	M	S	E	A	O	A	D	O	H	O	P	A	S	P	E	
D	A	M	A	N	Ž	E	L	S	T	V	O	D	O	M	R	N	D	L	N	
I	A	B	D	A	V	S	U	Ž	U	L	M	I	M	O	Í	E	I	T	E	
N	D	O	A	Y	O	T	E	C	P	I	Á	Č	A	V	B	Ž	E	S	R	
A	O	C	T	B	A	R	O	P	O	U	C	S	T	A	U	R	Ť	E	Á	
C	P	I	I	M	K	A	Y	S	M	L	N	Y	K	M	Z	E	A	R	C	
S	C	A	D	A	M	A	E	V	A	O	O	N	A	A	N	Ú	R	T	I	
E	I	N	E	M	U	Z	O	R	O	P	S	O	D	V	Ý	C	H	O	V	A
E	A	N	S	Ú	D	R	Ž	N	O	S	Ť	S	O	D	A	R	C	I	!	

A
ADAM A EVA
ADOPCIA

B
BABKA
BOCIAN
BRAT

C
CITY

D
DEDKO
DIEŤA
DOMÁCNOSŤ
DOMOV
DÔVERA

G
GENERÁCIA

K
KOMUNIKÁCIA

L
LÁSKA

M
MANŽELSTVO

MAŤKA
MUŽ

N
NEHA

O
OPORA
OSLAVA
OTEC

P
POHODA
POROZUMENIE
PRÍBUZNÝ
PUTO

R
RADOŠŤ
RODIČ
RODINA

S
SESTRA
SPOLU
SÚDRŽNOSŤ
SÚRODENCI
SVADBA
SYN

T
TREST

V
VÝCHOVA

VZOR
ŽENA

III.1 Rodina

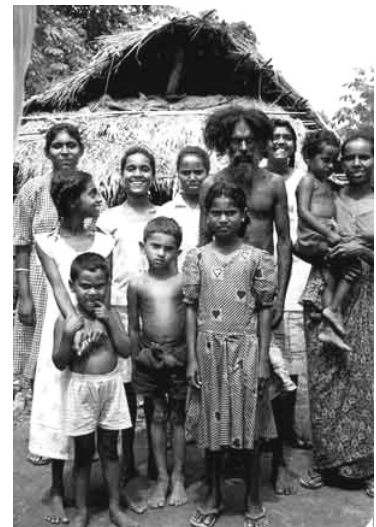
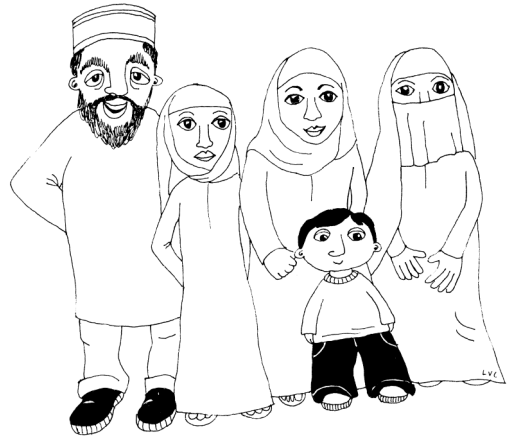

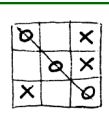
Rôzne rodiny

Na obrázkoch sú rôzne rodiny. A ako vyzerá tvoja rodina? Nakresli ju alebo nalep vašu spoločnú rodinnú fotku na vedľajšiu stranu.

Nájdí aj ďalšie obrázky rodín v novinách a časopisoch a tiež ich nalep vedľa.

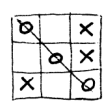
Na ktorú rodinu sa tá tvoja najviac podobá? Vedel by si si predstaviť život aj v úplne inom type rodiny? Porozprávajte sa o tom.

Na čo sú dôležití rodičia?

Čo všetko robia rodičia pre svoje deti? Čo všetko je potrebné v rodine zabezpečiť? Porozprávaj sa o tom s kamarátmi a doplň do rámčeka.

Čo robia mamy, čo otcovia a čo deti?

V takej rodine má každý svoje úlohy a povinnosti. Doplň do rámečkov, čo zvykne robiť tvoja mama, čo otec a čo ty.

Kto má podľa teba najviac povinností? Čo myslíš, je to spravodlivo rozdelené? Dalo by sa niečo rozdeliť lepšie? S čím by si ty mohol pomáhať viac? Porozprávajte sa o tom.

Čo robí mama?

Čo robí otec?

Čo robíš ty?

„Pani, vy máte šesť detí? Iste ste šťastná.“
 „Momentálne.“
 „Prečo momentálne?“
 „Lebo všetky spia!“

„Drahá moja, viem, že mi nebudeš veriť, ale túto polievku som upiekol celkom sám...“

Päťročný Janko sa pýta rovna-ko starej Marienky:
 „Marienka, vydáš sa za mňa?“
 „A dokážeš uživiť ženu s piatimi bábikami?“

Mirkin príbeh

Prečítaj si príbeh šestnásťročnej Mirky, ktorá sa ocitla v náročnej životnej situácii.

Porozprávajte sa o tom, čo všetko sa zmenilo v živote Mirky:

- Aké problémy musí Mirka riešiť?
- Aké má teraz povinnosti?
- V čom všetkom sa jej deň líši od dní jej vrstovníčok?
- Aké má Mirka možnosti riešiť túto situáciu?
- Kto všetko by jej mohol pomôcť?

Po nedeľnom obede matka hovorí:
 „Časy sú zlé, máme málo peňazí... Preto začneme šetriť. Každý z nás si niečo odoprie. Ocko prestane chodiť do krčmy, ja prestanem chodiť ku kaderničke... A vy, deti, čím prispějete?“
 „My prestaneme chodiť do školy!“

Dcéra príde na prázdniny domov z internátu a hovorí rodičom: „Tak už mám konečne chlapca.“
 „Už bolo na čase,“ tešia sa rodičia. „A čím je?“
 „Čím by asi tak mohol byť? Veď má ešte iba tri mesiace...“

Volám sa Mirka a mám šestnásť rokov.

Zdá sa mi, akoby to všetko bolo len pred chvíľou. Mala som pätnásť rokov a chodila som do deviatej triedy. Nikdy ma učenie moc nebavilo, ani som nevedela, na akú strednú školu chcem ísť. Radšej som vždy po vyučovaní vybehla von za mojou partiou. Boli sme tam baby aj chalani, zažívali sme spolu kopec srandy a ako to už býva, vždy sa tam tvorili nejaké páriky. Tak som sa aj ja dala dokopy s Lukášom z béčky. Bolo to úžasné mať frajera, pripadala som si v porovnaní so spolužiačkami taká dospelejšia. Niektoré z nich sa dokonca ešte ani nebozkávali!

Úplne som kašľala na školu, myslela som iba na Lukáša a na to, kde by sme sa dnes stretli. S partiou sme sa už ani nestretávali, radšej sme sa spolu niekde sami zašili. Najradšej sme chodili k hluchej Lukášovej babke na povalu. Postupne sme od bozkávania prešli k sexu. Obidvaja sme sa však hanbili ísť kúpiť gumu. Ani sme to veľmi neriešili, až kým mi nezačalo byť podozrivé, že som už dva mesiace nedostala krámy. Povedala som to Lukášovi, skoro omdlel, ale povedala som mu, že sa to občas stáva. Prešiel mesiac a stále nič. Teraz nám už začalo dosť lepiť. Našim som sa to bála povedať, myslela som si, že ma zabijú. Mama si však všimla ako mi narástlo brucho a musela som s pravdou von. Zobrala ma ku gynekológovi, ktorý potvrdil, že som už v piatom mesiaci tehotenstva.

Deviatku som skončila s odretými ušami. Cez prázdniny sa mi narodil Adamko. Zmenil sa mi celý život. Zrazu som musela riešiť kopu problémov. Adamko je často nepokojný, niekedy plače celú noc. Teraz často závidím kamarátkam, keď ich vidím, ako idú na diskotéku...

V samoobsluže tlačí mladý otec vozík s potravinami a vrieskajúcim deckom. Muž takmer nežne opakuje:
 „No tak, Albert, klúd. Klúd a žiadne scény. Uklúdni sa...“
 Nakloní sa k nemu nejaká pani a s uznaním hovorí:
 „To je dobre, že s tým dieťaťom rozprávate ako s dospelým. Takto z Alberta vyrastie sebavedomý a vyrovnaný človek.“
 Otec na to hovorí:
 „Pani, mýlite sa. Albert som ja!“

Príbeh mojej rodiny a mňa

Vyber si z možností jednu tému a napíš na ňu krátky príbeh. Ak radšej kreslíš, príbeh nakresli ako komiks:

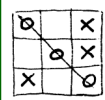
- „Predstavím Vám moju rodinu“/ „Predstavím Vám mojich blízkych“
- „Môj najkrajší zážitok z rodiny“
- „Čo sa mi na mojej rodine páči“
- „Ako sme celá rodina išli na výlet“
- „Keď raz budem otcom...“/ „Keď raz budem mamou...“

III.2 Láska

Zalúbil sa chlapec

O láske počuješ všade okolo seba.
Ako napríklad v tejto pesničke.

Spomenieš si aj ty na nejakú pesničku, v ktorej sa spomína láska? Napíš názov alebo refrén takejto pesničky.

Elán: Zalúbil sa chlapec

Zalúbil sa chlapec, tak už sa to stalo
čo sa vlieklo krokom, beží teraz cvalom
zalúbil sa chlapec, trocha ho to vzalo

Taký malý zmätok rozkvitol mu v duši
to, čo by chcel vedieť, zatiaľ iba tuší
Zalúbil sa chlapec až mu horia uši

Všetky krásne slová pod jazykom driemu
chce ti to povedať, má však ešte trému
Zatiaľ sa len učí odkiaľ, kam a kade,
ako sa má chodiť po tenučkom ľade

Do teba, do teba, do teba, zalúbil sa chlapec
do teba, do teba, do teba, dúfam, že ho chápeš
do teba, do teba, do teba, zalúbil sa chlapec

V duchu bol už s tebou v sladkom šere kina
toľkokrát ťa videl a zrazu si iná
zalúbil sa chlapec, či to bude vina?

Toľko tváří v dave, len jedna je tvoja
Veľa rúk je prázdnych, len dve sa však spoja
Iba tí sa stretnú, ktorí o to stoja

Príslovia a porekadlá

O láske sa hovorí aj v mnohých prísloviach, porekadlách a prirovnaniach.
Poznáš aj nejaké ďalšie?

Čo myslíš, čo znamenajú? Prečo sa to tak hovorí? Naozaj to platí?

Lieta
v oblakoch.

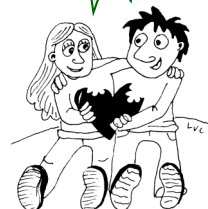
Láska hory
prenáša.

Šťastie v kartách
– nešťastie
v láske.

Stará láska
nehrdzavie.

Žijú
z lásky.

Zalúbený
až po uši.

Láska je
slepá.

Čo sa
hašterí, to
sa rado má.

Láska ide
cez žalúdok.

Zamilovaný
i bichu
od milej zje.

Od lásky
by ťa zjedol.

Zapaľujú sa
mu lýtka.

III.2 Láska

Osemsmerovka

Nájdí slová súvisiace s láskou a dokonči vetu:

Hľadaj slová
v týchto smeroch:

Láska.....(21 písmen).

BOZK POHĽAD
CITY RANDE
DOTYK SRDCE
DVAJA ÚSMEV
FRAJERI VALENTÍN
OBJATIE VERNOSŤ
PERY VYZNANIE
POCIT VZŤAH

V	A	L	E	N	T	Í	N	Ť	A
Y	Z	S	D	P	E	R	Y	P	R
Z	E	Ť	N	P	O	H	Ľ	A	D
N	V	S	A	Á	D	C	A	Z	F
A	A	O	R	H	I	C	I	V	R
N	K	N	E	T	A	L	E	T	A
I	Y	R	Y	J	Ý	M	Ž	I	J
E	T	E	A	V	S	R	D	C	E
O	O	V	T	Ú	B	O	Z	K	R
!	D	O	B	J	A	T	I	E	I

Po hádke povie
žena svojmu
manželovi:

„Nebyť teba, boli by sme
ideálny pár!“

„Čau, Erik! Ako
dopadlo rande s
Janou?“

„Tak na polovicu.“

„Ako to?“

„No, ja som prišiel, ona
nie...“

Hľadám ženu
s traktorom.

PS: Foto traktora
nutné.

**Akými ďalšími spôsobmi
si ešte ľudia prejavujú
lásku?**

Symbols lásky

Lásku môžeme vyjadriť aj rôznymi symbolmi. Nakresli nejaké, ktoré znamenajú lásku.

Mladomanželia prišli zo sobášnej siene do
reštaurácie a s chuťou sa pustili do jedla.
Zrazu nevesta hovorí:

„Toto mäso sa vôbec nedá požuť!“

„Ale dá, miláčik, dá! Len si si zabudla zdvihnúť závoj...“

„Počuj, kámo, čo by si
dal za moju ženu?“

„Nič...“

„Tak si ju ber!“

Zahrajte si
hru

Láska
v rôznych
podobách.

III.2 Láska

Koláž o láske

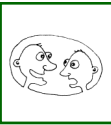
Veľa sa o láske dozvedáme aj z novin a časopisov. Ako je zobrazovaná? Povystrihuj tieto obrázky a vytvor z nich koláž.

Tradícia vymieňania svadobných prsteňov pochádza zo starovekého Ríma. Symbolizuje záväzok dlhotrvajúceho vzťahu; manželia sú prsteňom symbolicky zviazaní (okovami).

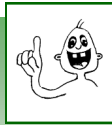
Muži z afrického kmeňa Wodaabe sa krášlia šperkmi a šminkujú sa, aby zapôsobili na ženy. V kmeni sa konajú súťaže v tanci, kde namaľovaní a vyšperkovaní muži tancujú a predvádzajú sa pred ženami.

U Masajov vo východnej Afrike otec nevestu na znamenie rozlúčky oplúje. Nevesta totiž po sobáši odchádza z rodičovského domu do rodiny ženícha, ktorý si pre ňu príde. Väčšinou ženích musí rodine nevesty za ňu „zaplatiť“ napr. dobytkom.

Príjemné a nepríjemné dotyky

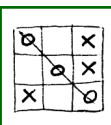
Nikdy nezabudni na to, že iba dotyky, ktoré sú príjemné obom, patria naozaj k láske! Človek, ktorý ťa má rád, by predsa nerobil niečo, čo je ti nepríjemné!

Porozprávajte sa o príjemných a nepríjemných dotykoch a tom, ako sa pred nepríjemnými dotykmi brániť.

Kto sa nám páči a kto nepáči

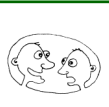

Vlastnosti vo vzťahu

Aké vlastnosti sú podľa teba dôležité vo vzťahu? Napíš, aké by mal mať chlapec, dievča, s ktorým by si chcel/chcela chodiť.

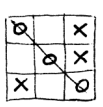
1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Nedokončené príbehy

Pozri si nasledujúce nedokončené príbehy. V skupine si vyberte jeden príbeh a vymyslite mu vhodný názov.

Ako by tento príbeh mohol skončiť? Porozmýšľajte nad riešením problému v príbehu.

Čo si sa z príbehov dozvedel? Napíš do rámčeka, aké vlastnosti môže mať „rizikový partner“.

III.3 Sexualita

Ako vznikne život a ako prichádzajú deti na svet

Už si určite počul niečo o tom, ako vzniká nový život. Pamätáš sa ešte, čo si si myslel ako dieťa? Čo ti o narodení bábätkiek povedali rodičia?

Čo sa deje v tvojom tele?

Pozri sa na obrázky dievčaťa a chlapca. Napiš, čo sa deje počas puberty na miestach označených šípkami. Ako sa mení telo a orgány v ňom?

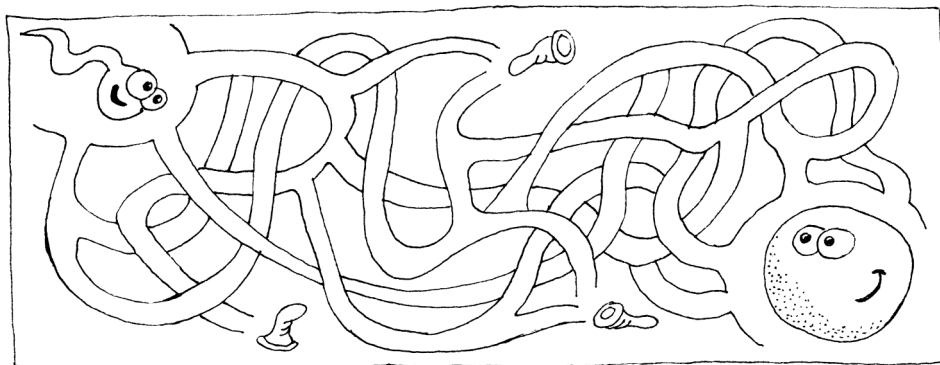
Puberta

Začiatok puberty môže prísť u každého inokedy, skôr alebo neskôr. Ak u dievčaťa nastane prvá menštruácia a chlapec má prvýkrát polúciu, znamená to, že sa už tvoria pohlavné bunky — vajíčka a spermie, telo je pripravené na počatie dieťaťa.

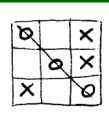

Bludisko

Pomôžeš nájsť spermii cestu k vajíčku?
Čo sa stane, keď sa spojí spermia s vajíčkom?

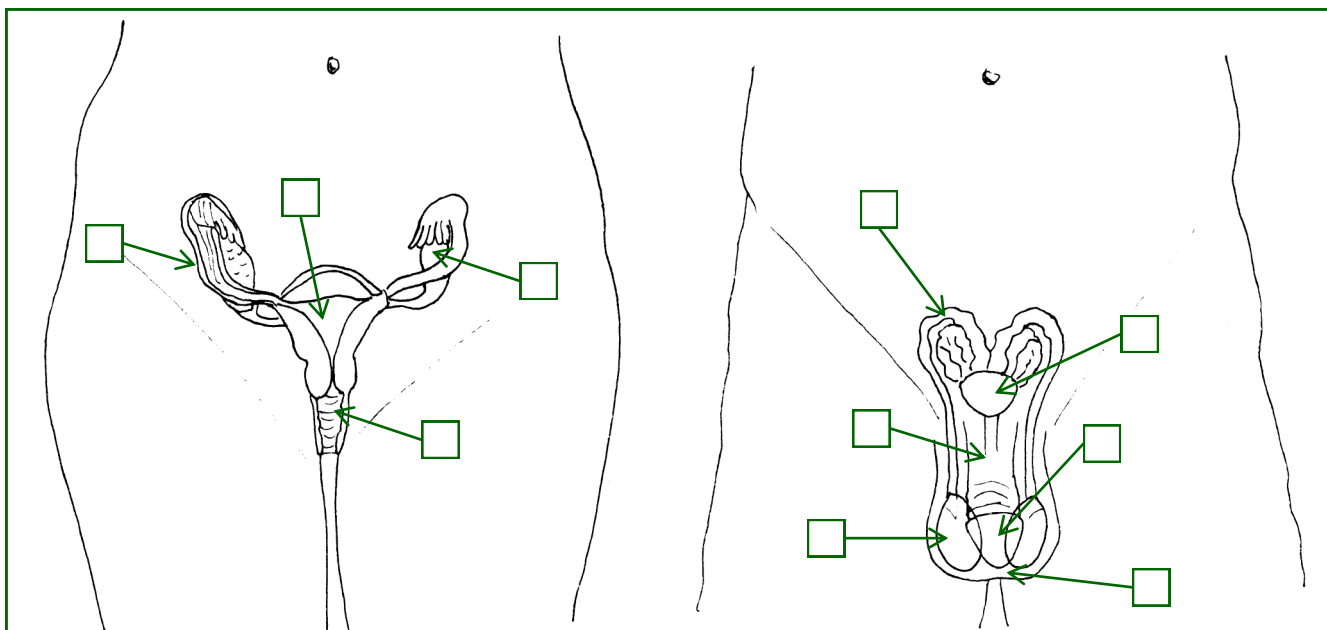

III.3 Sexualita

Vieš priradiť správne názvy?

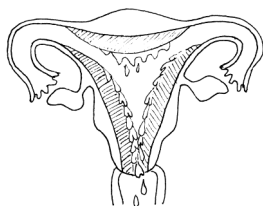
A. semenník	F. miešok
B. maternica	G. vaječník
C. pošva, vagína	H. žalud'
D. vajčíkovod	I. prostata
E. penis, pohlavný úd	J. semenovod

Ako funguje menštruačný cyklus?

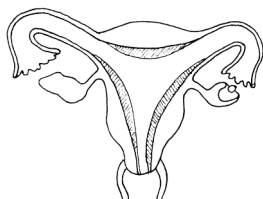
1. fáza—Menštruácia

Sliznica maternice sa oddelí a spolu s krvou opúšťa telo. Menštruácia trvá okolo 5 až 7 dní.

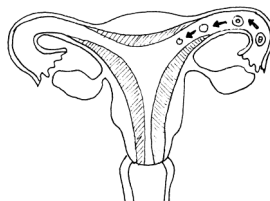
2. fáza—Dozrievanie vajčička

Vo vaječníku rastie nové vajčičko. Sliznica maternice sa zatiaľ obnovuje a pripravuje na oplodnenie.

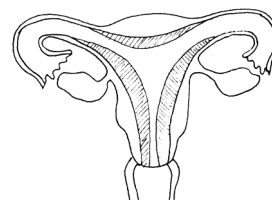
3. fáza—Ovulácia

Keď vajčičko dozrie, uvoľní sa z vaječníka. Putuje vajčíkovodom do maternice. Počas tejto fázy môže byť vajčičko oplodnené spermiami. Ovulácia nastáva približne v polovici cyklu, okolo 14. dňa od začiatku menštruácie.

4. fáza—Príprava maternice na prijatie vajčička

Sliznica maternice hrubne, pripravuje sa na prijatie oplodneného vajčička a tehotenstvo. Ak vajčičko nebolo oplodnené, tak zanikne a sliznica maternice sa začne odlupovať—prichádza ďalšia menštruácia.

Príde malý Janko domov a pýta sa mamičky:
„Ako som prišiel na svet?“
„No ako, predsa priniesol ťa bocian.“
„A ocko?“

„Tiež ho priniesol bocian.“
„Aj starkú?“
„Ju tiež.“

Janko odíde do izby, niečo napíše do zošita a ide hrať futbal. Mamičke to nedá vojde do izby, otvorí zošit a číta:
V našej rodine sa už 70 rokov nikto s nikým nemiloval.

Dievčatko tlačí prázdny kočiarik. Babka sa jej pýta:

„A prečo nemáš v kočiariku bábiku?“
„Lebo beriem antikoncepciu.“

III.3 Sexualita

Slovníček

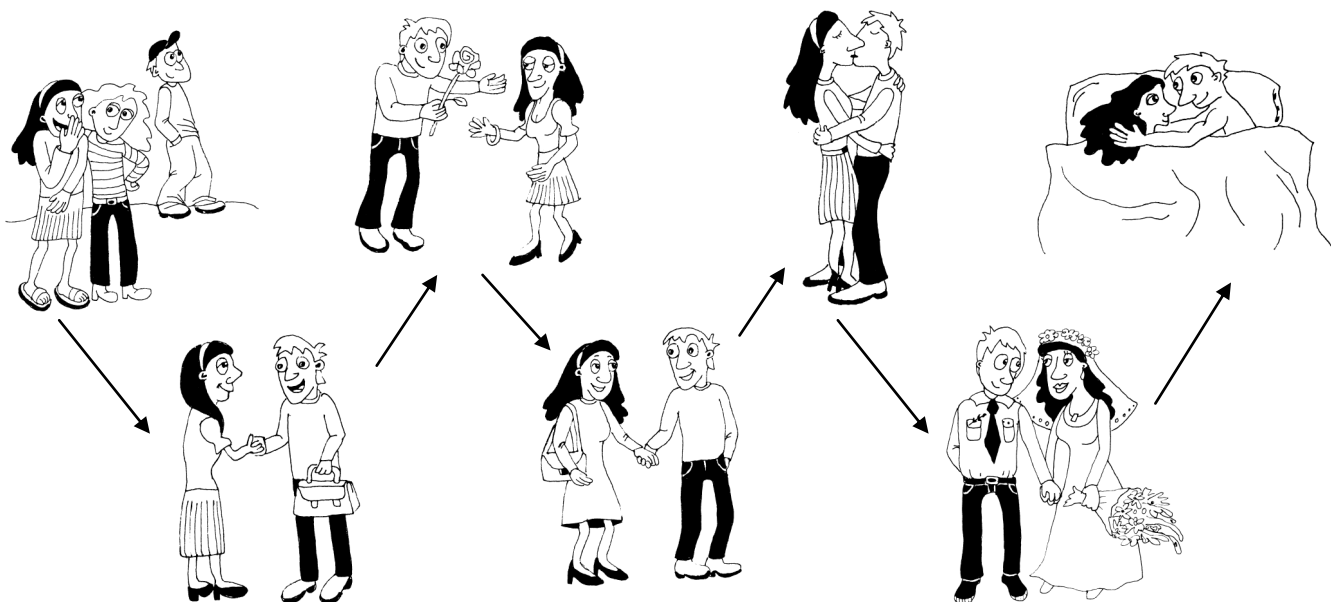
Nájdí k pojmom správne vysvetlenie.

1. ejakulácia	A. dochádza k odlučovaniu sliznice maternice a ku krvácaniu
2. erekcia	B. dotýkanie sa pohlavných orgánov s cieľom dosiahnuť príjemné pocity a vyvrcholenie
3. gynekológ	C. hovorí sa mu aj ženský lekár, lieči ochorenia ženských pohlavných orgánov
4. homosexualita	D. lekár, ktorý lieči choroby močových ciest a mužských pohlavných orgánov
5. masturbácia	E. pri vyvrcholení dochádza u muža k výronu alebo výstreku tekutiny, ktorá obsahuje spermie
6. menštruácia	F. sexuálny záujem o partnerov rovnakého pohlavia
7. orgazmus	G. stvrdnutie a zväčšenie pohlavného mužského orgánu, väčšinou pri sexuálnom vzrušení
8. ovulácia	H. uvoľnenie nadbytočných spermií v noci počas spánku
9. petting	I. uvoľní sa dozreté vajíčko a putuje do maternice
10. polúcia	J. vyvrcholenie, veľmi silná sexuálna rozkoš
11. urológ	K. vzájomné dotýkanie sa celého tela, aj pohlavných orgánov, niekedy až po dosiahnutie vyvrcholenia

Príbeh lásky a sexu

Čo myslíš, v akých fázach prebieha vzťah dvoch mladých ľudí od zoznámenia? Čo všetko k týmto fázam patrí? Čo si myslíš, v akom veku je mladý človek pripravený na partnerský vzťah? Po akej dobe, v akom veku nasledujú ďalšie fázy vzťahu? Porozprávajte sa o tom.

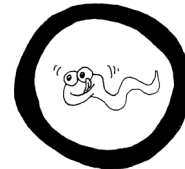
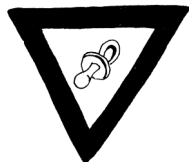
Správne odpovede: 1 E, 2 G, 3 C, 4 F, 5 B, 6 A, 7 J, 8 I, 9 K, 10 H, 11 D.

Antikoncepcia a otehotnenie

Čo to znamená antikoncepcia?

Keď sa muž a žena milujú, majú pohlavný styk, pri ktorom môže dôjsť k počatiu dieťaťa. Budúci rodičia sa zvyčajne na bábätko tešia. Niekedy sa však môže stať, že chcú mať dieťa neskôr. Rozhodnú sa preto použiť antikoncepciu. Antikoncepcia je spôsob, ktorým sa zabráni nechcenému otehotneniu.

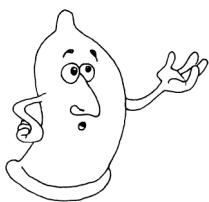

Rôzne metódy antikoncepcie

Mechanické

Kondóm, prezervatív

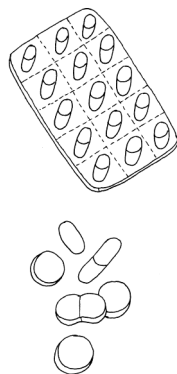
je tenký gumový prostriedok, ktorý sa pred pohlavným stykom navlečie na penis. Kondóm zabráni, aby sa spermie dostali do tela ženy (po ejakulácii zostanú spermie v kondóme).

Hormonálne

Hormonálne tabletky

sú tabletky s hormónmi, ktoré musí žena pravidelne užívať. Hormóny v tabletkách spôsobujú, že žiadne vajíčko vo vaječníkoch nedozrie a nedôjde k ovulácii.

Prirodzené

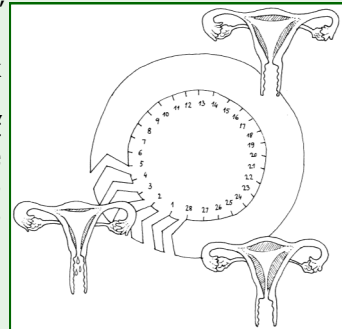
sú také metódy antikoncepcie, kedy netreba použiť osobitné prostriedky. Musíme však poznať dobre svoje telo. Tieto metódy sú najmenej spoľahlivé. Patrí sem:

Prerušovaný styk

keď muž cíti, že dôjde k ejakulácii, vytiahne penis z pošvy ženy (pohlavný styk „preruší“).

Metóda neplodných dní

žena môže otehotnieť iba počas niekoľkých dní v mesiaci, v čase, keď vajíčko putuje vajíčkovodom. Spermie však dokážu žiť v ženskom tele až 3 dni a „počkať si“ na vajíčko. Žena je teda plodná približne 3 dni pred ovuláciou a 3 dni po ovulácii, v ostatných dňoch je neplodná. Žena teda musí poznať, kedy dochádza u nej k ovulácii.

Iné aktivity ako súlož

namiesto pohlavného styku sa partneri venujú iba pettingu, aby sa spermie muža nedostali do pošvy ženy.

Čo všetko nefunguje ako antikoncepcia:

- keď sa dievča hneď po pohlavnom styku umyje
- keď má dievča pohlavný styk v polohe postojáčky, alebo keď je pri styku dievča hore
- keď má chlapec pohlavný styk s dievčaťom, ktoré je ešte panna
- keď si dievča vypláčne pošvu citrónovou šťavou
- keď ide dievča hneď po styku na WC
- keď si dievča zavedie pred stykom do pošvy tampón

„Blahoželám vám,“ hovorí lekár šťastnému otcovi.
„Vaša manželka porodila bez problémov šieste

dieťa.“
„Snáď piate, nie?“
„Ale áno, to tiež.“

Pohlavné choroby a ochrana pred nimi

Vieš, čo sú pohlavné choroby?

Sú to choroby pohlavných orgánov, spôsobené baktériami alebo vírusmi. Tieto baktérie alebo vírusy sa prenášajú pohlavným stykom. Medzi pohlavné choroby patrí **vírus HIV**, ktorý sa nedá vyliečiť a neskôr spôsobuje chorobu nazývanú **AIDS**.

Tento vírus sa prenáša len pohlavným stykom, krvou (napr. použitím cudzej injekčnej striekačky) alebo materským mliekom. Neprenáša sa dotykom ani bozkávaním.

Okrem AIDS existujú aj iné pohlavné choroby, napríklad **chlamýdie, syfilis, kvapavka, genitálne bradavice**. Aj keď sú tieto choroby liečiteľné, môžu spôsobiť mnohé zdravotné problémy.

Vajíčko je najväčšia bunka v ženskom tele – meria 150 mikrometrov. Je 85-tisíckrát väčšie ako spermia.

Pri jednom výrone sa uvoľní 2 až 4 mililitre semennej tekutiny, ktorá obsahuje asi 250 miliónov spermií. Avšak počas cesty k vajíčku v tele ženy (trvá to približne hodinu) väčšina z nich odumrie. Do cieľa sa dostane len asi 200 spermií.

Ako sa ochrániš pred pohlavnými chorobami

- vyhni sa pohlavnému styku s neznámymi partnermi
- poznaj partnerovu minulosť a zdravotný stav (či už mal pred tebou iných sexuálnych partnerov, či sa pri sexe chránil, či bral drogy)
- buď verný svojmu partnerovi
- pri pohlavnom styku použi kondóm
- vždy dbaj na telesnú čistotu, pravidelne sa umývaj, sleduj stav svojho tela

Každý človek môže mať občas nejaké problémy s pohlavnými orgánmi.

Keď sa ti niečo nezdá, nehanbi sa a určite vyhľadaj lekára.

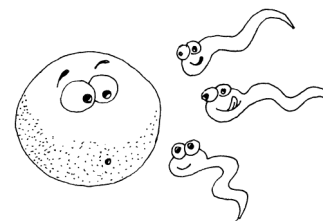
Kedy ísť k lekárovi:

ak pozoruješ na svojich pohlavných orgánoch nejaké zmeny napr. vriedky, bradavičky, biely povlak;
ak cítiš bolesti v podbruší alebo pri pohlavnom styku, pálenie, svrbenie pohlavných orgánov;
ak máš výtok z močovej trubice atď.

Kam ísť k lekárovi:

chorobami ženských pohlavných orgánov sa zaoberá gynekológ, muži navštívia urológa. Pohlavné choroby lieči aj kožný lekár. Nájdeš ich vo vašom zdravotnom stredisku, v poliklinike alebo v nemocnici.

Spermia môže za vhodných podmienok prežiť v tele ženy až 3 dni. Vajíčko zaniká po 12 hodinách.

Pri narodení dievčata jeho vaječníky obsahujú asi 2 milióny vajíčok. Do puberty väčšina vajíčok odumrie, v puberte ich zostane asi 300-400 tisíc. Z nich len asi 400 dozreje.

Od puberty sa u muža tvorí asi 120 miliónov spermií denne.

Príde malý Ferko s kamarátom Jožkom za svojou deväťdesiatročnou babičkou:

„Baaabiii, a ty môžeš mať deti?“

Babička s úsmevom:

„Nie, Ferko, ja predsa nemôžem mať deti.“

Ferko sa otočí na Jožka a zvolá:

„No vidíš, hovoril som ti, že babka je SAMEC!“

„Mamička, prečo máš také veľké bruško?“

„Lebo tam mám bábätko.“

„A prečo si ho zjedla?“

Kvíz

**Dobre si počúval na hodinách?
Skús správne odpovedať na všetky otázky.**

1. Ako sa volajú mužské pohlavné bunky?

- a) semenníky
- b) spermie
- c) semená

2. Ako sa volajú ženské pohlavné bunky?

- a) vajíčka
- b) vaječníky
- c) maternice

3. Čo sa deje pri ovulácii?

- a) dochádza k odlučovaniu sliznice maternice a ku krvácaniu
- b) dochádza k výronu spermií
- c) dozreté vajíčko sa dostáva von z vaječníka a putuje do maternice

4. Koľko má žena vaječníkov?

- a) to závisí od jej veku
- b) dva
- c) žiaden, vaječníky majú muži

5. Čo sa deje pri ejakulácii?

- a) dochádza k vylučovaniu spermií cez močovú rúru von z tela
- b) dochádza k zväčšeniu a stvrdnutiu penisu
- c) dochádza k splnutiu spermie a vajíčka

6. Ako často má dospelá žena menštruáciu?

- a) zvyčajne raz za mesiac
- b) podľa potreby
- c) na jar, v lete, na jeseň a v zime

7. Čo je antikoncepcia?

- a) chirurgický zákrok, pri ktorom sa mužom odstránia semenníky
- b) umelé oplodnenie
- c) metódy, ktoré zabraňujú otehotneniu

8. Medzi antikoncepčné metódy patrí:

- a) tampón
- b) kondóm
- c) estrogén

9. Medzi antikoncepčné metódy nepatrí:

- a) citrónová šťava
- b) hormonálna antikoncepcia
- c) prezervatív

10. Kedy dochádza k ovulácii?

- a) keď dievča dosiahne osemnásť rokov
- b) približne v polovici menštruačného cyklu (približne 12.-14. deň od prvého dňa menštruácie)
- c) keď žena chce mať dieťa

11. Čo je to polúcia?

- a) uvoľnenie nadbytočných spermií, deje sa v noci počas spánku
- b) dotyky, hladenie a bozkávanie
- c) keď sa chlapec v spánku pociká

12. Kedy nastane otehotnenie?

- a) keď má muž polúciu
- b) keď žena neberie antikoncepciu
- c) keď má žena v čase ovulácie pohlavný styk bez antikoncepcie

13. Čo patrí medzi znaky puberty?

- a) vyrušovanie na hodinách a drzé správanie k učiteľovi
- b) rast pohlavných orgánov a ochlpenia, prvá menštruácia a polúcia
- c) zápach z úst a ploché nohy

14. Kde sa tvoria spermie?

- a) v penise
- b) vo vaječníkoch
- c) v semenníkoch

15. K akému lekárovi pôjdeš, ak máš nejaký problém s pohlavnými orgánmi?

- a) k astrológovi
- b) ku gynekológovi alebo urológovi
- c) k menštruológovi alebo erektológovi

16. Čo máš robiť, aby si nedostal pohlavnú chorobu?

- a) mať jedného partnera, používať kondóm
- b) každý deň si umývať pohlavné orgány a po bozkávaní zuby
- c) na verejných WC si nesadať na dosku

17. V ktorom orgáne sa vyvíja dieťa pred narodením?

- a) vo vagíne
- b) v bruchu
- c) v maternici

18. Ako dlho sa dieťa vyvíja v tele matky?

- a) ak je to dievča, tak deväť mesiacov, ak je to chlapec, tak o mesiac dlhšie
- b) približne deväť mesiacov (40 týždňov)
- c) pol roka

19. Odkedy je dievča schopné otehotnieť?

- a) keď už je dospelé
- b) keď už má prsia
- c) keď už má ovuláciu

20. Medzi pohlavné choroby patrí:

- a) vírus HIV
- b) zápal slepého čreva
- c) choroba šialených kráv

Vyhodnotenie:

Koľko sa ti podarilo získať bodov? Svoje odpovede si porovnaj so správnym odpoveďami pod čiarou. Za každú správnu odpoveď si daj 1 bod.

20-17 — Máš perfektné vedomosti, na hodinách si naozaj dobre počúval.

16-13 — Je to celkom dobré, ale ešte si nejaké veci radšej zopakuj.

12-7 — Tvoje vedomosti sú priemerné, veľa vecí ti je ešte nejasných, pozri si lepšie predošlé stránky.

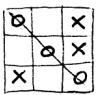
6-0 — Je to bieda, u teba bude asi bocian častým hosťom. Nechýbal si náhodou?

Správne odpovede: 1 a, 2 a, 3 c, 4 b, 5 a, 6 a, 7 c, 8 b, 9 a, 10 b, 11 c, 12 b, 13 a, 14 c, 15 b, 16 a, 17 c, 18 b, 19 c, 20 a.

IV.1

Miesto, kde žijem

Samé od seba sa nič neurobí!
E buťi kerdoľa, kana la kereha!

Dôležité kontakty

Vieš, kam sa dovoľáš, ako zavolaš na číslo 112?
Odpoveď napíš do rámčeka.

Vedel si o tom, že na toto číslo môžeš volať z ktoréhokoľvek telefónu alebo telefónnej búdky zadarmo?

„Bože, aká strašná búrka bola v noci!“
„Neurobila ti škody na chalupe?“

„Neviem, ešte som ju nenašiel...“

Čašník zbadá, ako si hosť čistí príbor obrusom a napomína ho:

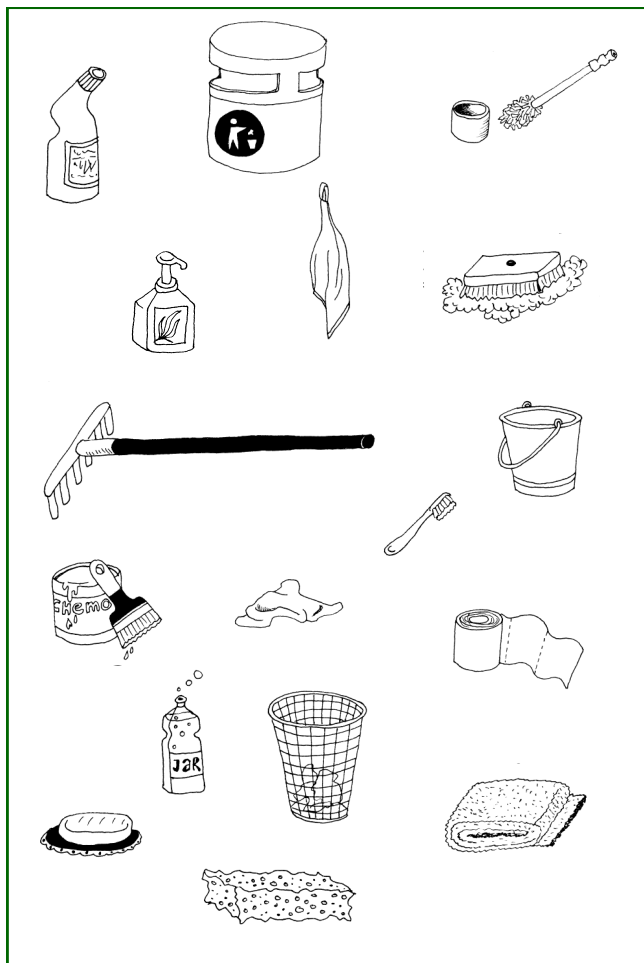
„Prepáčte, ale to nerobte.“

Po prvé, príbor je čistý! A po druhé, pozrite sa, ako ste zašpinili obrus!“

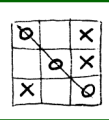

O čo všetko sa človek stará, čistí alebo umýva?

Ako sa udržiava poriadok na rôznych miestach? Pospájaj správne obrázky z ľavého a pravého rámčeka.

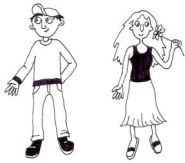

IV.1 Miesto, kde žijem

O čo všetko sa človek stará, čistí alebo umýva?

Dopíš, kto z tvojho okolia čistí, umýva, upratuje tieto miesta.

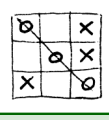

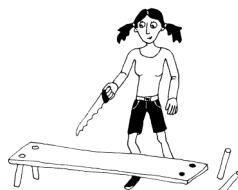
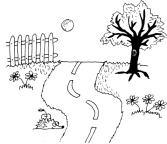

Ktoré z týchto miest sú pre teba najdôležitejšie? Vyber dve z nich a zakrúžkuj ich. Prečo si si vybral práve tieto miesta?

Ako si skrášliť prostredie?

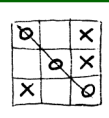
Každé miesto, kde sa človek pohybuje potrebuje niekoho, kto by sa oňho staral. Napiš, ako by si skrášlil svoj domov, triedu, ulicu. Ak nevieš, vyber si z ponúknutých obrázkov.

Vyber si jednu z možností a opíš postup svojej práce.

IV.1 Miesto, kde žijem

Pravda nie je len jedna. – O čačipen nane jekh.
Pozri si obrázky dvoch domov.

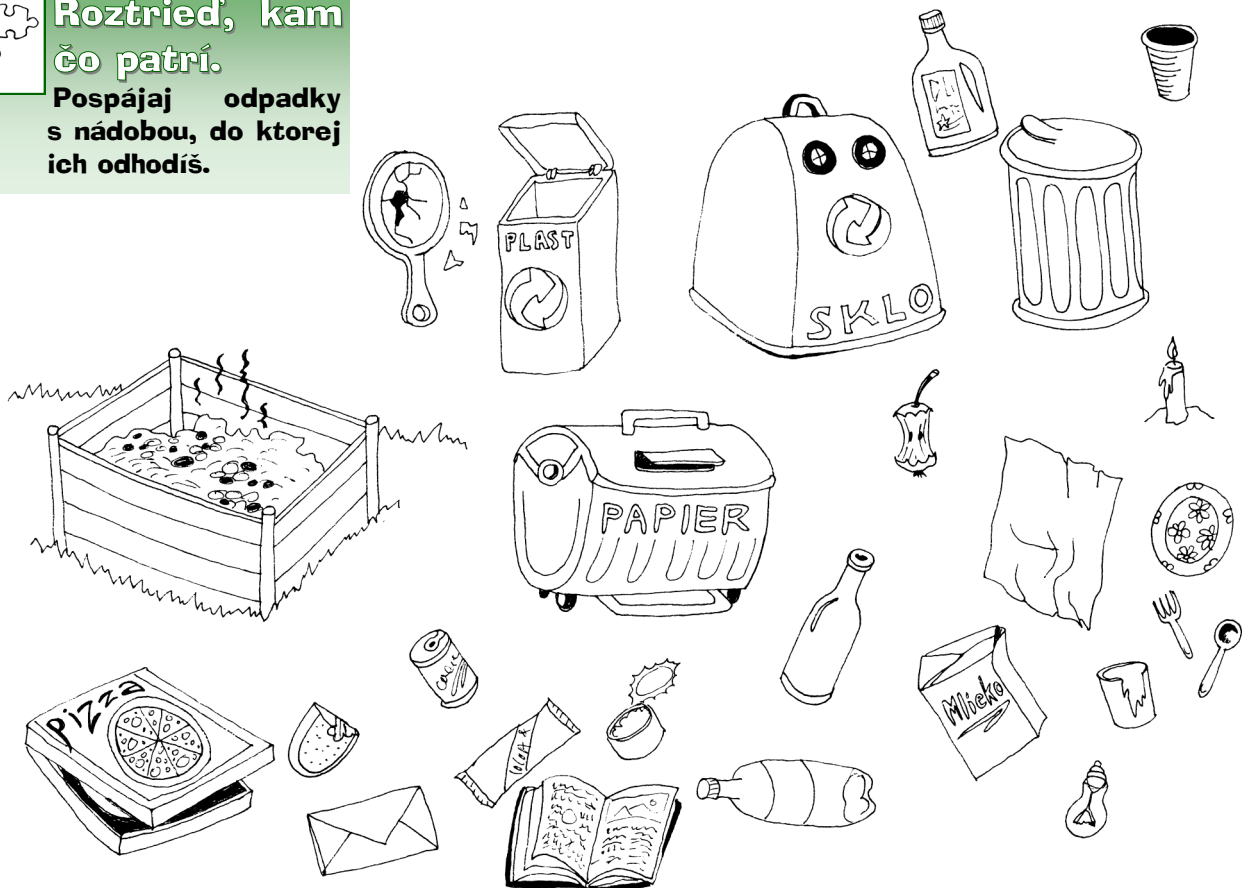
Čo si myslíš o ľuďoch, ktorí žijú v tomto dome?
Títo ľudia sú:

Čo si myslíš o ľuďoch, ktorí žijú v tomto dome?
Títo ľudia sú:

Roztried', kam čo patrí.

Pospájaj odpadky s nádobou, do ktorej ich odhodíš.

IV.1 Miesto, kde žijem

Komunitný život

Rómska kapela z dedinky Bátky vycestovala do Nórska zarobiť si muzicírovaním na námestí jedného mestečka. Ako pouliční hudobníci nechceli žobrať, nežiadali o azyl, chceli si iba zarobiť. Skupinu si všimol miestny podnikateľ, ktorého zaujímalo všetko o živote Rómov na Slovensku. Podnikateľ sa rozhodol rómskym hudobníkom pomôcť. Ubytoval ich a zorganizoval pre slovenských Rómov charitatívnu zbierku. V priebehu niekoľkých dní sa mu podarilo vyzbierať kamión šatstva, ktorý nedávno dorazil na Slovensko. Náklad vyložili na obecnom úrade a na rozdávanie šatstva dohliadal starosta. Najväčší záujem bol v osade o detské veci a hračky, lebo v každom dome je plno detí.

Niektorým ľuďom sa takáto pomoc nepozdáva. Podľa nich je šatstvo potrebné, ale nie je to to najnutnejšie. Rómovia v osadách skôr potrebujú nábytok, napr. posteľ. Lepšie by bolo, ak by v zahraničí vyzbierali peniaze a za ne by kúpili iné potrebné veci.

Vieš, čo je to charita?

Zakrúžkuj slová, ktoré podľa teba súvisia charitou.

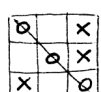
pomoc dávať niečo zadarmo
rozdávať veci
pomáhať chorým a slabým
kupovať si niečo pracovať
vymieňať si veci dostávať niečo zadarmo
darček zamestnanie
zadarmo sa starať o chorých
brať za pomáhanie peniaze

Čo si myslíš o charitatívnej pomoci z Nórska?

Podčiarkni názory, ktoré sú ti blízke.

nepotrebujeme šaty a hračky
lepšie je dať nám peniaze
potrebujeme iné veci
potrebujeme, aby nám stále niekto niečo dával, pretože sme chudobní
šaty a hračky nám pomôžu iba na určitý čas
potrebujeme radšej prácu a šaty si kúpime sami
potrebujeme peniaze a sami si rozhodneme, čo za ne kúpime

Už si niekomu pomáhal? Čo si za to chceš? Dokážeš aj ty, aj keď si ešte dieťa, pomáhať iným? Napíš o tom.

Keby si ty sám mohol rozhodnúť, ako pomôcť tvojej obci alebo osade, čo by si urobil?

Zahraj sa so svojimi spolužiakmi
Hru na nápady
alebo
Fórum nápadov.

Niektorí ľudia hovoria, že Rómovia obnosené veci vyhodia, pretože ich doma nemajú kde uložiť a skladovať.

Čo si o tom myslíš?
Porozprávaj sa o tom so spolužiakmi.

Znova sa zahraj hru
Na nápady
a vymysli, ako sa dajú obnosené šaty ešte použiť alebo skladovať, aj keď je doma málo miesta.

IV.1 Miesto, kde žijem

Príslovia

Poznáš tieto príslovia? Ktoré najviac vystihujú pomoc – charitu?

BEZ PRÁCE NIE SÚ KOLAČE.

**Pomôž si, človeče,
aj Boh ti pomôže.**

Cesta do pekla je vydláždená
dobrými úmyslami.

KTO RÝCHLO DÁVA,
DVAKRÁT DÁVA.

Brucho slovami nenakrmiš.

BLIŽŠIA KOŠEĽA AKO KABÁT.

ČÍ CHLIEB JEŠ,
TOHO PÍSEŇ
SPIEVAJ.

**Človek bez peňazi
—telo bez duše.**

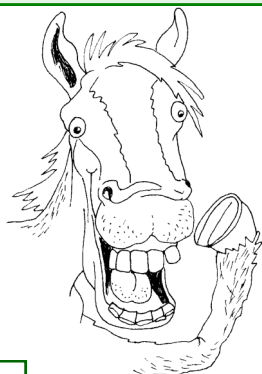
V NÚDZI POZNÁŠ PRIATEĽA.

*Darovanému koňovi na
zuby nepozerať.*

Všetkého priveľa škodí.

Pečené holuby
nelietajú nikomu
do huby.

Dnes mne, zajtra tebe.

Studnička

V lese blízko našej obce je prameň výbornej minerálnej vody. Všetci si ju veľmi obľúbili, mnohí inú vodu ani nepijú. Keď sme s mojim mladším bratom nedávno prišli na vodu, videli sme, že dvojdňové dažde zosunuli zem okolo prameňa, takže voda v studničke bola špinavá a plná smetí. Vrátili sme sa domov, vzali lopaty, vedro a studničku sme vyčistili. Medzitým prišli ďalší ľudia na vodu a ...

Čo myslíš, čo asi povedali ľudia? Vyber a zakrúžkuj jednu vetu:

- pochválili nás, ako sme všetko vyčistili
- čudovali sa, načo to robíme, veď voda z prameňa vyteká stále čistá a studničke je jedno, ako vyzerá
- pomohli nám dokončiť úpravu okolia studničky
- vzali nám z rúk lopaty, povedali, že sme ešte malí na takúto robotu, aby sme to nechali tak
- dali nám za odmenu cukríky

IV.2 O práci

Keď nohy nechodia, keď ruky nepracujú,
ústa nejedia.

To o pindre na phiren, te o vasta na keren,
o muj na chal.

Dôležité kontakty

Prácu si môžeš hľadať aj pomocou internetu.

Napríklad na týchto stránkach:
www.uradprace.sk
www.profesia.sk

Maliarsky majster hovorí
svojmu učňovi:

„Chod' do
vedľajšej miestnosti a
natri okná.“

Učeň sa po chvíli vráti,
otvorí dvere a pýta sa:
„Pán majster, prosím
vás, aj rámy?“

Ako sa uchádzať o zamestnanie

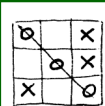
Vyskúšajte si na hodine osobný pohovor
do zamestnania.

Zakrúžkuj, koho hráš ty:

uchádzač predstaviteľ firmy člen komisie

Hodnotenie uchádzačov si zaznamenaj
do tabuľky.

Kto bol lepší, koho by si vybral?

Tvoja práca

O akú prácu by si mal záujem? Čo by
si najradšej robil? Napíš.

Čo sa hodnotí:

Body od 1 po 5

Body od 1 po 5

Meno:

Meno:

Pracovné miesto:

Pracovné miesto:

Vzhľad

Vzdelanie (či je vhodné)

Prax (či má nejaké skúsenosti)

Osobné záľuby

Zdravotný stav

Celkový dojem

Záujem o prácu

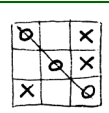
Súčet bodov:

Čo myslíš, kto
skôr získa prácu?
Zakrúžkuj.

IV.2 O práci

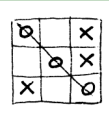

Pracovný pohovor

Na pracovnom pohovore sa ťa môžu pýtať rôzne otázky. Čo by si odpovedal, keby si bol na pohovore na tvoje vybrané zamestnanie?

- Čo by ste chceli robiť?
- Prečo by ste chceli robiť túto prácu?
- Poznáte človeka, ktorý túto prácu robí? Kto to je?
- Aké sú vaše prednosti? Prečo by ste túto prácu mali dostať?
- Ktoré sú vaše slabšie stránky?
- Čo očakávate od tejto práce?

Aký je rozdiel medzi rozhovorom a pohovorom?
Asi taký ako medzi rozpravou a popravou.

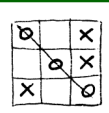
Pravidlá pohovoru do práce

Napiš, ako by si sa pripravil na pohovor do zamestnania.

Kedy by si ráno vstal? Čo by si si obliekol? Čo by si si zobral so sebou? Ako by si sa správal na pohovore? Čo je ešte dôležité?

IV.2 O práci

Vzdelanie a zamestnanie = škola a práca

Poznáš skratky škôl, ktoré nasledujú po ukončení základnej školy? Prečítaj si pozorne ich názvy a pozri si ich skratky. Ktoré sú v mieste tvojho bydliska? Ktoré školy máte v okrese?

- **OU – Odborné učilište 2-ročné**
 - V našom okrese máme:
- **SOU, SOU s maturitou – Stredné odborné učilište bez maturity a s maturitou**
 - V našom okrese máme:
- **SOŠ, Gymnázium – Stredná odborná škola, Gymnázium**
 - V našom okrese máme:
- **VŠ – Vysoká škola**
 - V našom okrese máme:

Školy a zamestnania

Pospájaj čiarou skratky škôl so zamestnaniami, ktoré môžu robiť tí, čo takúto školu ukončia.

OU

Remeselníci, majstri:
kaderník, čašník, predavač,
elektrikár, automechanik,
umelecký kováč

SOŠ

VŠ

Odborníci, úradníci:
účtovník, sekretár,
elektrotechnik, strojár,
grafik, vychovávateľ

Špecialisti:
učiteľ, právnik, vedec,
lekár, herec, farár, manažér

SOU

Pomocní pracovníci:
záhradník, cestný robotník,
skladník, pomocný kuchár,
opatrovateľ, upratovač

Ku ktorej škole by si zaradil povolanie podnikateľ?

Čo všetko môže podnikateľ robiť?

IV.2 O práci

Rôzne povolania

Vyber si jedno povolanie a nakresli, čo ten človek robí v práci.

Príde malý Jožko na hodinu huslí a z obalu na husle vytiahne samopal. „No, do čerta! Otec teraz stojí v banke s husľami!”

Robotníci na stavbe sa rozprávajú: „Ty, vidíš tú muchu na konci lešenia?” „Akú muchu?” „Chlapi, končíme, je zlá viditeľnosť!”

Hovorí majiteľ zamestnancovi: „Vy, pán Kováč, ste veľkou oporou našej firmy. Nevieť, ako by sme to bez vás zvládli, ale na budúci mesiac to chceme vyskúšať...”

Práca v zahraničí

Poznáš príslovie: Koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom? Vieš, čo znamená?

Iste vieš, že dnes už môžeš pracovať aj v zahraničí. Na to je však potrebné ovládať cudzí jazyk tak, aby si sa v tejto krajine vedel dohovoriť.

Platí pravidlo: Čím jednoduchšia práca – tým menej ti stačí z cudzieho jazyka vedieť.

Existujú rôzne stupne ovládania cudzieho jazyka (základy, mierne pokročilý, pokročilý). Na jednoduchú prácu (nekvalifikovanú) v zahraničí obyčajne postačia základy.

Vieš, ako sa v rôznych jazykoch povie slovo **AHOJ** ?

česky:

maďarsky:

španielsky:

rómsky:

poľsky:

rusky:

francúzsky:

ukrajinsky:

nemecky:

anglicky:

taliansky:

nórsky:

IV.3

Doklady, úrady

Čo sa v mladosti naučíš,
s tým budeš rásť i zostarneš.

So sikhľoha ternovarba, oleha baroha, phuroha.

Dôležité kontakty

O dokladoch a úradoch sa môžeš
viac dozvedieť aj na tejto stránke:

www.obcan.sk

Idú dve kostry na motorke a jedna z nich za sebou ťahá náhrobný kameň. Kameň strašne búcha, iskrí, vlastného slova si nepočuť. Až to napokon tú druhú kostru našťve a pýta sa: „Počúvaj, načo ťaháš ten náhrobný kameň?“
A tá druhá na to: „Však musíme mať so sebou nejaké doklady, nie?“

Doklady a úrady

Pospájaj čiarou úrady s dokladmi, ktoré sa tam dajú vybaviť.

Zdravotná poisťovňa

Matrika

Polícia

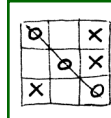
Miestny úrad, Obecný úrad

rodný list

občiansky preukaz

cestovný pas

kartička poistenca

Stránkové dni

Poznáš toto slovo? Napíš, čo znamená:

Mapa úradov

Nakresli mapku úradov v mieste tvojho bydliska.

Použi tieto vysvetlivky:

Obecný úrad = 1

Matrika = 2

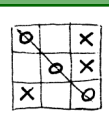
Polícia = 3

Zdravotná poisťovňa = 4

Sedia dvaja prváci v lavici a jeden hovorí:
„Ešte 54 rokov a pôjdeme do dôchodku...“

IV.3 Doklady, úrady

Životopis

Životopis patrí k tlačivám, ktoré sú nevyhnutné pri hľadaní práce. Vyskúšaj si napísať vlastný štruktúrovaný životopis.

Osobné údaje

Meno a priezvisko:

Adresa trvalého pobytu:

Korešpondenčná adresa:

Dátum a miesto narodenia:

Stav:

Vzdelanie

od do Základná škola v

od do OU, SOU, SOŠ,
Gymnázium v

Prax

od do výpomoc:

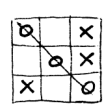
brigáda:

Iné skúsenosti

moje iné zručnosti, schopnosti a skúsenosti:

Záujmy:

Zdravotný stav:

Žiadosť o zamestnanie

Žiadosť o zamestnanie sa dá vybaviť niekoľkými spôsobmi. Všetky tieto možnosti majú svoje plusy aj mínusy. Napíš, aké sú ich výhody a nevýhody.

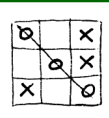
	+	
	-	

	+	
	-	

	+	
	-	

	+	
	-	

IV.3 Doklady, úrady

Formulár žiadosti o zamestnanie

Vyplň formulár žiadosti o zamestnanie.

Potom sám vyplň prázdny formulár. Skús v ňom požiadať aj o niečo iné. Namiesto bodiek napíš vhodný text.

Meno a priezvisko, adresa, telefón, e-mailová adresa

firma

adresa

V, dňa

Vec: Žiadosť o zamestnanie

Vážený/-á pán riaditeľ/-ka,

reagujem na Váš inzerát v zo dňa

Mám záujem o miesto Životopis prikladám v prílohe.

S pozdravom,

.....

Podpis

Prílohy: životopis

V, dňa

Vec: Žiadosť o

Vážený/-á,

Žiadam o

S pozdravom,

.....

Podpis

Prílohy:

NEVER MU ANI S'LOVO, CHCÚ NÁS LEN NACHYTAŤ!

BLA... BLA... BLA...

ACH, TIETO PREDVOLEBNÉ MÍTINGY...

A'NO! BRAVO!!

TO JE ALE! HLUPÁK!

DŇA, JE TAKÁ SUPER!

OH NIE! AKO MU TO LEN VY-SVETLÍM?

AHA! TAK ESTE STALE STE „LEN KAMARATI“, ČO?!

PROSÍM VAŠ, MLADÝ PÁN, ASPOŇ PÁR KORÚN...

NIEŽE TO PREPIJETE!

SLOVENSKOOO! SLOVENSKOOO!

ISBN 978-80-8045-518-7

9 788080 455187 >